

Utætheden

»Vi vinder – hvis I vil, og hvis I vil, står jeres organisation bag jer«

HUN VAR DEN FØRSTE

TEMA: KVINDER I BYGGEFAG SIDE 7-12 + 24

HELT KORT

Tre byggefag overvejer at flytte sammen

Blik- og Rørarbejderforbundet, Dansk El-Forbund og Malerforbundet har gang i undersøgelser af, om der er musik i at flytte under samme tag. Bestemende for, om sammenflytningen bliver til noget, er, at parterne kan se klare økonomiske, fagpolitiske og driftsmæssige fordele ved det.

For Blik og Rørarbejderforbundet er det en selvstændig forudsætning, at forbundshuset på Immerkær i Hvidovre kan sælges til den rette pris.

Nogen definitiv beslutning om, hvor en eventuel sammenflytning skal ske, foreligger ikke, men det forlyder, at Dansk El's forbundshus på Vodroffsvej på Frederiksberg skulle være et godt bud.

Per Berga rådmand i Odense

Det kommunale Danmarks højst placerede blikkenslager er fagforeningsveteranen Per Berga Rasmussen, som de kommende fire år er rådmand – det er

en slags afdelingsborgmester – for ældre- og handicapforvaltningen i Odense Kommune.

Per Berga begyndte sin faglige karriere som formand for Blikkenslagernes Læringleklub. I 1973 blev han opmåler og i 1978 faglig sekretær i Blik og Rørarbejderforbundets kreds Fyn, ligesom han, indtil han gik på pension, sad i forbundets hovedbestyrelse og forretningsudvalg. I en årrække var Per Berga tillige formand for Byggefagenes Samvirke i Odense.

I 1974 blev Per Berga for første gang valgt til Odense Byråd, hvor han – med en enkelt afbrydelse fra 1986 til 1990 – har siddet siden, hvilket gør ham til byrådets nestor. Frem til 1986 repræsenterede han Danmarks Kommunistiske Parti (DKP), derefter i en enkelt periode Fælleslisten og siden 1994 Enhedslisten, som ved kommunalvalget 21. november opnåede sit hidtil bedste resultat med 10 procent af stemmerne.

Pauver hjælp til ledige

Selv om tiden på dagpenge er sat ned fra fire til to år, er indsatsen for at få de arbejdsløse i job ikke blevet forstærket.

Det fremgår af en analyse, som fagforbundet 3 F har udarbejdet.

Forbundsformand Per Christensen placerer en stor del af ansvaret hos kommunerne.

»I stedet for en øget indsats har kommunerne kun fokus på at slippe så billigt som muligt om ved det,« siger han til Ugebrevet A4.

Lektor Thomas Bredgaard fra Center for Arbejdsmarkedsforskning på Aalborg Universitet er enig.

»Reformen af dagpengene i 2010

burde have været fulgt op af en reform af hele indsatsen for ledige(...) Men bortset fra nogle mindre justeringer og akutpakkerne har man ikke gjort noget ekstra for de dagpengeforsikrede.«

Citat

Der er behov for at kigge på vores lønaftaler – ikke mindst vores akkordsystemer. Der er ikke taget højde for den effektivisering, som nye værktøjer og lignende giver mulighed for. Og vi skal passe på, at overenskomsten ikke bliver en hæmsko for visse typer virksomheder, så det bliver 'billigere' at stå udenfor.

TEKNIQ-formand Søren Skræddergår i bladet DANSK VVS

Forårsprogram 2014

Pensionistklubben Rør og Blik

Alle medlemsmødet afholdes Lygten 10 med start kl. 10.00

Bemærk: Tilmelding til udflugter kun ved personligt fremmøde.

Mandag 20. januar: Medlemsmøde. Tilmelding til Naverhulen i Helsingør.

Onsdag 12. februar: Udflugt med besøg i Naverhulen. Maksimalt 45 deltagere.

Mandag 17. februar: Medlemsmøde
Mandag 31. marts: Generalforsamling

Mandag 28. april: Medlemsmøde. Tilmelding til bådture.

Onsdag 7. maj: Bådtur Næstved-Karrebæksminde

OBS!

Har du været ansat i Falsing & Grau i perioden 01.01. 2008 – 31.12.2012

Har du haft del i rådighedsvagten for vvs'ere?

Hvis ja, så henvend dig i Rør og Blik (Lygten 10, København NV) medbringende dine lønsedler.

Måske er der penge i det!

Utætheden

40. årgang nr. 6 november 2013

Ucensureret blad udgivet af

Rør og Blikkenslagernes

Fagforening af 1873

Lygten 10, 2400 NV

Telefon: 3583 2422

Telefax: 3583 2421

E-mail: kbh@blikroer.dk

Ansvarshavende redaktør:

Bjarne G. Petersen.

E-mail: bgp@blikroer.dk

Redaktion:

Journalist Ivan Enoksen (DJ)

E-mail: ive@blikroer.dk

Oplag: 3400

Tryk: Rosenberg Bogtryk i Ballerup

Afleveret til postvæsenet:

29. november 2013

Deadline for næste nummer:

15. januar 2014

FORSIDEN

Edel Brodal Hansen, Danmarks første kvindelige blikkenslager, anno 1970, da hun fik svendebrevet.

TILTRÅDT ENSTEMMIGT PÅ GENERALFORSAMLING

Faglig Appel 2013

Ny kurs - og nye veje

Det siger sig selv, at man ikke med et snuptag kan rykke Danmark ud af ti års borgerlig velhaverfest. Da regeringen Thorning-Schmidt i 2011 overtog regeringsmagten, var forventningerne i fagbevægelsen og dele af befolkningen om en ny politik store. Noget er der også sket, som peger i den rigtige retning. For eksempel aftalerne med Enhedslisten om bekæmpelse af social dumping. Andet har skuffet mange mennesker, for eksempel dagpengefaldet.

Vi er klar over, at det tager tid at rette op på blå bloks skader. Men nøl og politisk nøjsomhed koster på tillidskontoen. Vi - underskriverne - opfordrer derfor til, at regeringen skaber sig et flertal for en politik, som frem til et valg kan vise en anden vej ud af krisen og bort fra de borgerliges skæve Danmark. Kommer Lars Løkke tilbage i nye sko, så venter der en politik, hvor vi vil se lave svenske skatter og små tyske lønninger. Et perspektiv, som vil splitte befolkningen og betyde yderligere indhug i velfærd.

• Skab tryghed for dagpengene

Krisen sender fortsat folk på dagpenge ud over kanten til dårlig forsørgelse. Hver måned har ca. 1.300 mennesker i år mistet retten til dagpenge har AK-samvirke opgjort. Samvirket forudser, at dette vil fortsætte i årene fremover, således at 15.000 hvert år vil miste dagpengene og opleve en dramatisk indtægtsnedgang.

Derfor er der behov for løsninger, som fortsat knytter ledige til arbejdsmarkedet. For eksempel ved at aktivering og uddannelse indgår i genoptjeningen. Ligesom genoptjeningskravet skal tilbageføres til 26 uger.

• Grøn omstilling og job

Brug krisen til nytænkning af en aktiv jobpolitik. For eksempel gennem klima- og energireovering af offentlige bygninger. Men også inden for industri, transport, energi og fødevarer kan der skabes mange job. Der er allerede midler, som kan bruges, nemlig i pensionskasserne, for eksempel gennem en offentlig fond. Løft også loftet for kommunale, regionale og statslige investeringer. Der er råd, og der er behov.

• Bekæmp social dumping endnu mere

Indsatsen for at stoppe undergravningen af den danske model og overenskomsterne må styrkes. Der er brug for et endnu tættere net af opsyn med forholdene på arbejdspladserne fra skat, politi og Arbejdstilsyn. Ligesom alle offentlige myndigheder skal forpligtes til at anvende arbejds- og uddannelsesklausuler i offentlige udbud, så skattemidler ikke bruges til at undergrave velfærd og arbejdsmarkedet.

• Styrk velfærd

Den offentlige sektor udgør en grundpille i velfærdssamfundet. Omsorg for børn og ældre, sikring af uddannelse (efteruddannelse og lærepladser), omsorg og sikkerhed er nøgleopgaver, som resten af samfundet bygger på. Når der skæres ned, svækkes velfærd og dermed samfundet. Der er brug for flere hænder til den borgernære velfærd, og for tillid til at de offentligt ansatte, i stedet for bureaukrati og overflødig kontrol.

• Tag hånd om de udsatte og nedslidte

Som den første regering i mange år, vil den nuværende måles på, om den er i stand til at mindske ulighed og fattigdom. VKO-flertallets nedskæringer af dagpenge og efterløn, og det nuværende flertals hårdhændede reformer af førtidspension, fleksjob og kontanthjælp risikerer at føre til det stik modsatte resultat. Der skal handling bag de sociale mål, så det sikres, at der bliver plads på arbejdsmarkedet til mennesker med nedsat arbejdsevne, og at de, som ikke kan arbejde, sikres en tryk tilværelse.

Tak for hjælpen og støtten, Rør og Blik

Arbejdsulykke satte stopper for Jakob Neumanns vvs-karriere. Rør og Blik hjalp til med at sikre ham økonomisk plaster på såret.

■ **VUNDET SAG** 8. november indløb hos Rør og Blik København en af den slags mails, enhver fagforening elsker at få. Afsenderen var et mangeårigt, men nu tidligere medlem, som i høje toner priser den hjælp og støtte, Rør og Blik har ydet ham. Mailen indeholdt også et løfte om, at han i de kredse, hvor han nu bevæger sig og kommer i kontakt med mange af vvs-fagets unge mennesker, vil udbrede budskabet om, hvor værdifuldt det er at være medlem af en rigtig fagforening.

Jakob Neumann, som sendte pågældende rose-mail, er i dag vvs-faglærer på Roskilde Tekniske Skole og organiseret i Uddannelsesforbundet. Det trives han fint med, men det var ikke med hans gode vilje, at karrieren som blikkenslager og rørsmed tog slut og han blev nødt til at skifte job og fagforening. Den udløsende faktor var en faldulykke.

Den skete 29. maj 2008 under svejsearbejde på Amagerværket og efterlod Jakob Neumann med en ødelagt skulder og ryg.

Det lyder af meget, men...

Nu, fem et halvt år efter, er der sat punktum i den arbejdsskadesag, som Rør og Blik med bistand fra Blik- og Rørarbejderforbundet har hjulpet Jakob Neumann med at rejse og føre igennem systemerne. Det skete, da der, et par dage før retten i Glostrup i oktober skulle have dømt i en sag om arbejdsgiveransvar mod firmaet Wicotec, blev indgået et såkaldt udenretligt forlig. Det indebar, at Jakob Neumann fik 938.000 kroner i kompensation for svie og smerte samt tabt arbejdsfortjeneste i sygdomsperio-

den fra ulykken indtraf til han igen var arbejdsdygtig, dog ikke og aldrig mere som rørsmed. Til det beløb skal lægges den godtgørelse på 1,3 millioner kroner, Arbejdsskadestyrelsen forinden havde tilkendt ham for tab af erhvervsevne, og andre 61.000 for de varige mén, skulderskaden har påført Jakob Neumann.

»Det lyder af sindssygt mange penge, men man må lige tænke på, at jeg var 40 år, da ulykken skete, og at jeg som akkordsvend havde en indtjening på 500.000-600.000 kroner om året, mens jeg nu som faglærer tjener 400.000,« siger Jakob Neumann.

Man kan blive den lille, selv om man er stor

Jakob Neumann er en atletisk bygget, sportstrænet kleppert på 1,93 meter, men havde det ikke været for støtten fra Rør og Blik, er den store mand sikker på, at han var endt med at blive den lille i arbejdsskadesagen.

»Jeg havde ikke haft overskud til at gennemføre det her forløb på egen hånd, og jeg var undervejs da også flere gange ved at give fortabt, men Allan Leegaard og Annette Kappel (henholdsvis faglig sekretær og socialrådgiver i Rør og Blik, red.) var gode til at indgyde mig mod og udholdenhed, når det var nødvendigt. Meget betød det også for mig, at kollegerne fra Wicotec, som jeg gik sammen med på Amagerværket, da ulykken skete, fortalte præcist, hvordan sikkerhedsforholdene på stedet var – hvorved de bekræftede min fremstilling.«

Mangelfulde sikkerhedsforanstaltninger har kostet Jakob Neumann dyrt, så et eller andet sted synes han, at der er en dybere mening i, at han på Roskilde Tekniske Skole i faget arbejdsmiljø er kommet til at undervise vvs-fagets nye udøvere, hvordan de skal tage vare på sig selv.

»Selv har jeg fortrinsvis arbejdet i

store firmaer, hvor der har været ret meget fokus på sikkerheden, men jeg kan på de elever, som kommer tilbage til skolen fra praktik, høre, at sådan er det ikke alle steder. Især synes der hos nogle af de små mestre ude på Sjælland at være lang vej igen, før forholdene kan siges at være i orden.«

Usynlig, men værdifuld indsats

Jakob Neumann er ud af håndværkerfamilie, hvor medlemskab af en fagforening var en selvfølge.

»Jeg kom i fagforeningen første gang, da jeg var 15 år, og jeg har haft min gang der siden og har også været tillidsmand

” *Jeg havde ikke haft overskud til at gennemføre det her forløb på egen hånd, og jeg var undervejs da også flere gange ved at give fortabt*

for kollegerne, så noget begreb om, hvad fagforeningen er for en størrelse, har jeg da. Hvad jeg ikke vidste, men som jeg blevet klar over, efter at jeg er kommet på Roskilde Tekniske Skole, er den kæmpemæssige indsats, fagforeningen gør for at passe på og udvikle vores faglige uddannelser. Det har været helt usynligt for mig, ligesom jeg tror det er det for mange andre, men det bliver det jo ikke mindre værdifuldt af. Så jo, en god fagforening er en god ting,« siger Jakob Neumann, der bor på Vesterbro i København, ikke langt fra Sydhavnen, hvor den tidligere thaibokser dyrker kajakroning, hvis han da ikke er ude at svømme eller cykle.

Godtroenhed kostede ham kassen

Dennis Svanborg, nyudlært vvs-svend, fulgte ikke energisk nok op på sine krav. Derfor fradømte Lønmodtagernes Garantifond ham retten til erstatning

■ **FAGLIG** En vvs'er, som vil sit eget bedste, gør det til en vane hver fjortende dag nøje at gå sin lønseddel efter og uden tøven gøre krav gældende over for arbejdsgiver, hvis han opdager fejl og mangler.

En anden vane, som vores vvs'er, igen til eget bedste, bør tillægge sig, er at benytte en kommunikationsform, som gør ham i stand til over for tredjemand at dokumentere, at han har gjort arbejdsgiver bekendt med sit krav. Her slår den mundtlige form ikke til. Her behøves skriftlighed – det være sig i form af brev, mail, sms eller tilsvarende, men i hvert fald noget dokumenterbart.

En tredje og meget nødvendig vane, som skal indlæres, er vedholdenhed. Det er ikke nok, at man én gang har skrevet, mailet eller sms'et til mester. Hvis mester ikke betaler, hvad han er skyldig, skal kravet gentages. Igen og igen.

Overholder vvs'eren disse tre regler, kan han være sikker på – hvis ikke før, så siden – at få det, han har til gode.

Hvis han derimod ikke gør det, risikerer han at blive sorteper.

Det kan den 23-årige vvs-montør Dennis Svanborg tale med om.

Snydt for 28.000 af de store

Dennis Svanborg var i perioden 27. februar – 28. december 2012 ansat i anpartsselskabet Rørbue VVS. Efter sin fratræden holdes 21. juni 2013 på begæring af Rør og Blik et fællesmøde om manglende løn til fire svende i firmaet.

På mødet vedgår arbejdsgiverorganisationen TEKNIQ på vegne af Rørbue VVS, at firmaet er i restance med i alt 139.180 kroner. Heraf tilkommer de 62.063 kroner Dennis Svanborg.

En god måneds tid senere bliver Rørbue VVS erklæret konkurs. Den del af restancen, som skyldes manglende betaling af feriepenge og søgnehellidags betaling, honoreres af TEKNIQ. Krav vedrørende den resterende del, for Dennis Svanborg vedkommende drejer det sig om 28.792 kroner, sendes til Lønmodtagernes Garantifond (LG).

Herfra får Dennis Svanborg 1. oktober besked om, at ”vi har behandlet din sag og har udbetalt 0,00 kr.” Af skrivelser fremgår, at kravet er afvist, fordi Dennis Svanborg ikke har gjort nok for at få arbejdsgiveren til at betale.

»Vi kan kun udbetale, hvis du har gjort, hvad der var muligt for at få pengene udbetalt. Dvs. du skulle have rykket din arbejdsgiver og lagt sag an inden for kort tid, hvis din arbejdsgiver ikke betalte beløbet,« hedder det i den uddybende forklaring.

Afgørelser fra Lønmodtagernes Garantifond kan ikke ankes.

Godtroenhed betaler sig ikke

Dennis Svanborg, der på sit nye job hos Benny Johansen og Sønner er i gang med at trække stigestrange i en beboelsesejendom på Englandsvej, da Utæthedens mødes med ham, ærgrer sig over at sige farvel til 28.000 gode danske kroner. Bag på ham er LG's afgørelse dog ikke kommet. Rør og Blik havde nemlig forberedt ham på, at sagen nok ville falde dårligt ud, fordi han ikke havde fulgt energisk nok op på sine krav.

»Jeg har kun mig selv og min godtroenhed at takke for det her. Altså, det var ikke sådan, at jeg tav stille med, at jeg havde fået for lidt udbetalt, for det gjorde jeg ikke, men mester havde altid

en forklaring. Pengene er der på mandag, kunne han sige, eller det er banken, som ikke kan finde ud af det, eller min søn er blevet syg, så jeg er lidt rundt på gulvet. Jeg troede egentlig ikke på

” Pengene er der på mandag, kunne han sige, eller det er banken, som ikke kan finde ud af det, eller min søn er blevet syg

hans forklaringer, han udstrålede dårlig samvittighed, men jeg slog heller ikke i bordet, sådan for alvor.«

Du var nyudlært, da du startede i firmaet. Tænkte du, at du risikerede at få en fyreseddel, hvis du gik for hårdt til mester?

»Ja, det lå i baghovedet, at jeg skulle være varsom, nu jeg havde fået foden inden for i branchen,« siger Dennis Svanborg, som håber, at andre kan lære af hans fejltagelse.

»Det, jeg selv har lært, er, at godtroenhed ikke betaler sig. Når der i ens ansættelseskontrakt står, at man skal have så og så meget for sit arbejde, så er der ikke noget odiøst i at kræve, at man også får det.« ■

TEMA: kvinder i faget

Malerne scorer damerne, vvs'erne er bænkevarmere

Over halvdelen af svendebrevene, som fagskolerne udstedte til bygningsmalere sidste år, gik til kvinder. En fjerdedel af Malerforbundets medlemmer er kvinder. Hvor de øvrige byggefag er tæt på at være rene mandefag, nærmer malerfaget sig køns-mæssig balance. Ligevægten havde allerede været en realitet, hvis kvindelige malere holdt længere ud i faget, end de gør.

Til sammenligning: Tre kvinder og 408 mænd på vvs energiuddannelsen fik sidste

år svendebrev. 19 ud af 6386 i Blik- og Rørarbejderforbundet er kvinder, og der er ikke umiddelbart udsigt til, at andelen af kvinder i vvs faget, som skal gøres op i promiller, ikke procenter, er for opadgående. Ud af forbundets 1066 lærlingemedlemmer er således kun seks kvinder.

Hvorfor denne afgrundsdybe forskel på to i øvrigt sammenlignelige byggefag? Det handler denne og de følgende fem sider om.

Danmarks første kvindelige blikkenslager

Edel Brodal Hansen fra sydvestfynske Assens er et livskraftigt bevis på, at kvinder godt kan begå sig som blikkenslagere. Hun har i hvert fald kunnet og også – siger hun selv – fået et langt og lykkeligt arbejdsliv ud af det.

■ **TEMA** Tre bogstaver – v, v og s – har været rammen om så godt som hele Edel Brodal Hansens liv. Sys, som hun altid er blevet kaldt, kom som barn på værkstedet i sin fars vvs-firma i Assens, og opdagede, at dér var det sjovt at være. Så sjovt og interessant, at hun, da den tid kom, sagde til faderen, at hun godt kunne tænke sig at blive blikkenslager og om han ikke ville tage hende i lære.

Det var han ikke umiddelbart stemt for. Vi skriver 1966, dengang blikkenslagerfaget var et rent mandssdomæne, så han afgjorde med patriarkens ret, at hun kunne starte med at tage i huset et år. I sikker forvisning om, at det ville bringe hende til fornuft. Det gjorde det ikke,

Sys startede i sin læreplads i 1967 og forlod i 1970 som 23-årig vvs-skolen i Odense med brev på, at hun kunne kalde sig fuldbefaren blikkenslagersvend(inde). Det fremgik ikke af svendebrevet, at hun også var den første af sin slags i Danmark, men det var hun.

»Det vakte da en vis opsigt blandt drengene, både hjemme på værkstedet, men især på fagskolen, at der nu også

var en pige blandt dem. Men de var nu meget søde og flinke alle sammen, og det blev på skolen endda ordnet, så jeg fik omklædningsrum og toilet helt for mig selv,« husker Sys.

Der var noget i luften

En af drengene var dog sødere end alle de andre. Han hed Ove og var kommet i lære hos farmand året efter hende. De to – Sys og yngste lærlingen – fik et så godt øje til hinanden, at det blev bemærket.

»Vi var sammen med en svend ude på

en opgave, men pludselig, vi var dårligt kommet i gang, sagde han, at nu var det slut. Hvorfor er I her allerede, blev svenden spurgt, da vi var tilbage på værkstedet. Fordi jeg ikke kan holde ud at se på de tos kissemissen, svarede svenden. Vi synes ikke selv, vi havde kissemissen, men der må jo nok have været noget i luften,« siger Sys og slår en lille genert latter op.

Det 'noget' materialiserede sig i giftemål og ægteskab, og da Sys' far blev syg og døde, også i, at Ove tog eksamen som

Sys har praktiseret uafbrudt gennem 42 år. Hun har fået to børn undervejs, begge døtre, som ikke er trådt i mors blikkenslager-fodspor, men er blevet kontorister. Alene om at holde familiens vvs-tradition i live, nu hvor Sys er blevet pensionist, er den ene af hendes to lillebrødre.

Berømte bysbørn

Sys, der er blevet 66 år, siger, at hun har et glimrende helbred og nyder at have fået så god tid, at hun nu ind i mellem kan tage med sin mand og hans kammerater på fisketur. Ove Hansen er på tyvende år formand for Assens og Omegns Sportsfiskerforeninger.

Må Utætheden i øvrigt foreslå Assens Kommune at overveje, om det ikke ville en god ide at justere på Wikipedia-opslaget om stedets berømte bysbørn.

Følgende fire navne er anført: Søhelten Peter Willemoes, landsholdsangriberen John Eriksen, landsholdmålmanden Thomas Sørensen og politisk kommentar på BT, Helle Ib.

Ville det ikke være passende at tilføje listen Edel Brodal Hansen, Danmarks første kvindelige blikkenslager? Eller, hvis man synes, der kun skal være fire, og man i øvrigt ønsker at vægter det enestående frem for flygtig berømmelse, så at slette Helle Ib og erstatte hende med Sys, det sammen med sin mand har ført ni lærlinge – alle unge mændt - frem til en bestået svendeproe.

»Ove fortalte dem, hvad de skulle lave, og hvordan, de skulle gøre det, jeg stod for skæld udene, men det var alligevel mig, de kom til, når de behøvede hjælp med noget i deres liv. Da vi for få år siden, det var i forbindelse med, at vi afhændede firmaet, inviterede til en julefrokost, kom de alle sammen på nær én, flere af dem endda lang vejs fra,« fortæller Sys, der udmærket husker sit første møde med blikkenslagernes fagforening på Fyn.

»Nå, der er du, vi har hørt om dig, det var godt du kom«, lød modtagelsen på fagforeningskontoret, da jeg var der for at melde mig ind. Jeg følte mig som en berømthed.«

vvs-installatør og parret i 1979 overtog firmaet og videreførte det under det mundrette navn Sys og Oves VVS.

Kontor no! Blik si!

Dermed kunne man godt forestille sig, at der for Sys' vedkommende var ringet ind til en fremtid som medhjælpende hustru og en plads på kontoret. Men sådan gik det ikke.

»Jeg var ikke blevet blikkenslager for at sidde på et kontor, jeg var blevet det, fordi jeg brændte for faget, så jeg fortsatte med det, jeg bedst kunne lide, og det har altid været blikarbejdet. Kontorarbejdet deltes jeg med Ove om, gerne om aftenen, han skrev regningerne, jeg stod for bogholderiet. Og så havde vi den store fordel, at jeg på grund af min baggrund kunne tage affære, når der i weekender kom nødopkald. Ove var nemlig

ofte på fisketur. Det er han stadig.«

Bemærk, at Sys taler i datid. Det hænger sammen med, at Sys og Oves VVS i 2009 blev solgt til Bøgskov A/S, et andet Assens baseret vvs-firma.

Ikke alene var Sys alias Edel Brodal Hansen den første kvinde herhjemme til at tage en uddannelse som blikkenslager, hun har – omtrent ligeså usædvanligt - også praktiseret i faget i samfulde 42 år, fra hun kom i lære i 1967 til hun og Ove solgte deres virksomhed i 2009. Det er muligt, at omstændighederne var særlige – med en far, der ejede et firma og en ægte mand, hun drev det videre sammen med – men alligevel: Har Sys ved sit eksempel ikke stillet spørgsmål ved den vedtagne sandhed, at kvinder godt kan blive blikkenslagere, men at de ikke klarer at være det ret længe?

Helt sandt er det nu heller ikke, at

Kvinder er en berigelse for fag og fagforening

Interview med formand for Malernes Fagforening Storkøbenhavn, Bo Rosschou, og vicesheriffen, næstformand Susanne Rasmussen.

■ **TEMA** Bo Rosschou, hvad er forklaringen på, at der er så mange kvindelige bygningsmalere? Er det nyt, eller har det altid været sådan?

»Lad mig, uden at definere det nærmere, sige det sådan, at inden for de seneste flere år har det været helt normalt, at vi har haft fifty-fifty indtag. Det skyldes formentlig, at vi i rekrutteringen ikke har lagt vægt på, om man var mand eller kvinde. Og sådan er det også derude i virkeligheden. Uanset om du er mand eller kvinde, kan du arbejde i vores branche. Vi konstaterer så, at når du har været i faget nogle år, så ændrer forholdet sig, sådan at bestanden er cirka to tredjedele mænd og en tredjedel kvinder, og det er et problem, vi arbejder på at få løst.«

Hvorfor falder kvinderne fra?

»Det kan der være mange grunde til. Det kan jo være sådan, at praksis viser, at faget, eller visse aspekter af det, er lidt hårdere, end kvinderne oprindeligt havde troet. Et andet aspekt, som man også kender til i andre brancher, er, at piger falder fra, når de bliver mødre, i større udstrækning end mænd gør, når de bliver fædre.«

I vvs-faget forklarer man det stort set totale fravær af kvinder med, at arbejdet er hårdt og tungt og at arbejdsgiverne er lorne ved at tage en pige ind, fordi de så skal stille op med særlige bade- og toilet-faciliteter og andet kostbart grej.

»Det oplever vi ikke. Vores mestre er realistiske, forstået på den måde, at de erkender, at hvis de skal have den fornødne tilgang til faget, så skal man trække på begge køn. Ikke dermed sagt,

Maleriet af Victor Brockdorff er fra 1952 - dengang malere var mænd.

at der ikke findes mestre, som endnu ikke har erkendt det, men hovedparten har. Det kan være en ekstraomkostning ved at have kvinder ansat, dog en besæden en i forhold til, at man får faglærte til branchen, som man ellers ikke ville have fået.«

Hvad er dit råd til andre byggefag, som står med det problem, at de ikke kan tiltrække kvinder?

»Nu skal jeg jo ikke fortælle andre, hvordan de skal bære sig ad, men man kunne forestille sig, at arbejdsgiverne overvejede, om ikke de skulle foretage en tilsvarende positiv investering i fremtiden, som malermestrene har gjort. Ud fra den rationelle overvejelse, at hvis man vil have tilgang til faget, må man indrette det, så der er plads til begge køn.«

Hvis du så kigger længere tilbage end 'de seneste flere år', hvad var så status; var I dengang et mandefag ligesom de andre byggefag stadig er?

»Ja, og i helt samme grad. Folk stil-

lede sig op og gloede, når de på gaden så en kvindelig maler stå og male vinduer.«

Har det gjort noget godt for jeres fag, at der er kommet mange kvinder ind det?

»Absolut, det har været en berigelse for både faget og for fagforeningen. Vi har gjort, hvad vi kunne for at bakke op om udviklingen ved at være opmærksomme på de sociale aspekter, der kan ligge i vores overenskomst, så som vilkår omkring graviditet og barsel.«

Hvilken positive virkninger har kvinderne indtog haft?

»I stedet for kun at have halvdelen af de unge, har vi med kvindernes indtog alle unge som rekrutteringsgrundlag. Desuden giver den psykologiske forskel mellem mænd og kvinder nogle dialoger og debatter samt en innovation, som vi ikke ville have haft, hvis vi fortsat udelukkende var et mandefag. Kvinderne har tillige har været med til at sætte spørgsmål ved den sædvanlige måde at gøre tingene på. Tonen i skuret er blevet mere urban. Ikke fordi man nødvendig-

vis skal tale pænt til hinanden, men der er nok kommet mere substans i det, man taler om.«

Du siger, at kvinderne har tilført faget noget innovation. Hvordan viser det sig?

»Det hedder sig ofte, at kvinderne er meget optagede af, at deres arbejde står

Tonen i skuret er blevet mere urban. Ikke fordi man nødvendigvis skal tale pænt til hinanden, men der er nok kommet mere substans i det, man taler om.

pænt og helt lige, mens drengene bare buldrer af sted og får deres ting gjort i en fart. Jeg tror nu ikke på, at det er helt så firkantet, men kvindernes tilstedeværelse på arbejdspladserne har givet anledning til, at man snakker mere om arbejdets karakter og om, hvordan man organiserer det, og det er helt sikkert udviklende for vores fag.«

Hvordan har kvinderne haft en positiv indvirkning på fagforeningen?

»Det er helt åbenlyst for mig, at de har bidraget til en ændring af vores måde at være fagforening på. Vi har nogle flere debatter om, hvordan vi får udnyttet vores fælles potentialer 100 procent, vi har fået udviklet en kollektiv ledelsesstil og vi er som arbejdsplads blevet opmærksomme på, at der er sociale aspekter i at gå på arbejde. Det tilskriver jeg personligt det forhold, at vi har kvinder på ledende poster i fagforeningen.«

Slet ikke nogen bagsider?

»Jeg kan ikke få øje på nogen, det må jeg indrømme.«

I en situation, hvor der blandt unge mennesker er meget, som forekommer mere interessant end en håndværksuddannelse, kan det så ikke gå hen og blive et kæmpe problem for byggefagene, herunder vvs-branchen, at man er så dårlige til at nå den ene halvdel af menneskeheden, nemlig pigerne?

»Det kunne man sagtens forestille sig. Som jeg startede med at sige, så har vi en kæmpe fordel i malerbranchen ved, at vi har både mænd og kvinder som rekrut-

teringsgrundlag. Hvis vi ikke havde kvinder i vores fag, så ville der være en markant mangel på kvalificeret arbejdskraft.«

Hvad er det, I har gjort, som har appelleret i en grad, så der i 2012 var flere piger end drenge, der fuldførte grundforløbet på uddannelsen til bygningsmaler?

»Ja, det skal du jo næsten spørge en kvinde om, for eksempel Susanne Rasmussen, næstformand og kasserer i fagforeningen. Det er bedre, hun siger, hvad der trækker kvinder til et mandefag, end at jeg giver mig til at gætte på, hvad der er på spil.«

Point taken. Spørgsmålet går videre til vicesheriffen.

Susanne Rasmussen, hvad ved malerfaget er så uimodståeligt, at kvinderne bare ikke kan holde sig væk?

»Jeg ved ikke, hvor gængs min egen historie er, men jeg blev maler, fordi det var, hvad man kunne blive der under oliekrisen i 1980. Mere generelt tror jeg, at mange unge piger dengang valgte faget, og nok stadig gør det, ud fra en forestilling om, at det har nogle kreative sider ved sig - og at det da kunne være fedt at komme ind på Det Kongelige Teater og male med den fine pensel.«

Over halvdelen af dem, der færdiggjorde maleruddannelsen i 2012 var kvinder, så der må vel være tale om andet og mere end et modefænomen?

»I efterhånden nu mange år har ligeså mange piger som drenge, og nogle år endda flere piger, taget uddannelsen, så nej, der er ikke bare tale om et modefænomen.«

Hvor godtfolk er, kommer godtfolk til, siger man. Gælder det også hos jer?

»Selve det, at piger fylder så relativt meget i malerfaget, gør nok, at andre piger har lettere ved se sig selv i faget. Man spejler sig i det man ser, og man ser jo rigtig mange piger rende rundt i malerbukser, så derfor er tanken nok ikke så fjern. Der ud over opfattes malerfaget ikke som et af de tunge håndværksfag. Hvis man godt vil den der mere aktive vej i stedet for at sidde på kontor, blive skolelærer eller pædagog, er malerfaget et nærliggende valg.«

Hvordan tror du, piger opfatter vvs-faget?

»Jeg har selv gået på mange store byggepladser, og når jeg kiggede over til blikkenslagerne, tænkte jeg, at det så hårdt ud, når de stod der og skar gevind eller slæbte af sted med tunge rør og toiletter? Den opfattelse tror jeg deles af mange piger.«

Hvis jeg så siger, at materialerne, blikkenslagerne arbejder med, er blevet meget lettere.

»Så siger jeg, at det skal vvs-faget da se at få fortalt om, hvis det ellers er interesseret i at tiltrække kvinderne.«

Nye svende, bygge og anlæg, 2012

	Mænd	Kvinder
Boligmontør	6	7
Brolægger	152	0
Byggemontagetekniker	146	2
Bygningsmaler	217	231
Glarmester	17	0
Maskinsnedker	52	2
Murer	484	1
Skorstensfejer	18	0
Snedker	51	8
Tagdækker	24	0
Teknisk isolatør	7	1
Træfagernes byggeudd.	1181	7
VVS – energiuddannelsen	408	3

Kvindens vvs-gennembrud ikke nært forestående

Materialerne er blevet meget lettere. Til gengæld er tempoet sat dramatisk i vejret. Hertil kommer en mandekultur, som i sin grove aftapning også kan afskrække.

■ **TEMA** Utætheden har i løbet af den seneste måneds tid gennemført en lille, helt uvidenskabelig undersøgelse. Når lejlighed bød sig, har bladet spurgt vvs'ere med ærinde i fagforeningshuset på Lygten til deres mening om kvinder, ikke sådan i bred almindelighed, men kvinders muligheder for at blive en antalsmæssig større del af vvs-branchen.

Spørgsmålene lød:

Har kvinder noget at gøre som vvs'ere?

Tror du, de selv har lyst til at komme inden for i faget?

Kan de klare det?

Hvad stiller sig i vejen for, at det kommer flere kvinder til, hvis noget?

Svarene fra den halve snes tilfældigt udvalgte vvs'ere var ret enslydende.

Arbejdet er for tungt.

Arbejdet er for hårdt.

Kvinder synes, det er beskidt og på

grund af det der med lokummer og afløbsrør også ret ulækkert.

Så derfor: Vi får nok lov at beholde faget stort set for os selv, desværre, for det kunne nu være rart med nogle kvindelige kolleger. Ikke så meget desværre, var der dog også et par stykker, som mente. Mange kvinder i et fag trækker lønnen ned, og det har vi ingen interesse i, var deres synspunkt.

Utætheden har forelagt 'undersøgelsen' for Bjørn Due, der som faglig sekretær i Rør og Blik med ansvar for blandt andet områderne lærlinge og uddannelse er den, der må formodes at vide mest om, hvad der rør sig i ungdommen ude på erhvervsskolerne.

Alt synes ved det gamle. Er der slet ikke noget nyt under solen, når det handler om at trække flere piger til vvs-faget?

»Jo, det er der faktisk. Rørarbejdet i sig selv er langt fra så tungt, som det har været. Der er jo stor forskel på et gammeldags jernrør og de rustfrie presrør, vi bruger i dag. Om det er varmekorrosionsrør eller kobberrør kommer ud på ét; der er tale om tyndvæggede materialer, som ikke vejer noget. Tilsvarende med faldstammerne. De laves i dag af plastkrør

og vejer altså ikke nær det samme som støbejernsrør.

På den led skulle der ikke rent fysisk være noget til hinder for, at kvinder kan stå distancen. Men når det er sagt, så skal det også siges, at der er sket en voldsom forcering af arbejdstempoet. Hvor det tidligere var normalt, at du for eksempel havde et par dage til at skifte en gaskedel, så vil mesteren nu have, at du er færdig samme dag,« siger Bjørn Due.

Vil kvinder have sværere end mænd ved at klare det højere tempo?

»Ja, på den lange bane tror jeg, at kvinder vil få det svært. Man kan jo allerede se, hvordan vores mandlige kolleger, især dem på akkord, er pakket ind i bandager på arme, ben, knæ og alt muligt andet – og de er endnu ikke fyldt

Det kan altså godt være, at den enkelte byrde, som skal løftes, ikke er så tung, men skal den løftes 100 gange, hvor det tidligere var 25, så slider det.

40 år. De har ondt i alle led, og det har de, fordi tempoet er blevet så forceret. Det gælder hele branchen, også for servicefolkene.

Det kan altså godt være, at den enkelte byrde, som skal løftes, ikke er så tung, men skal den løftes 100 gange, hvor det

tidligere var 25, så slider det. Det er ikke ensbetydende med, at piger ikke kan tage uddannelsen, og for de piger, som synes, at vi har en spændende uddannelse og som også er bogligt stærke, er den nye EUX uddannelse en fantastisk mulighed. Man får både en gymnasial og en håndværksmæssig uddannelse, som peger i retning af et job som energispecialist, hvor det i højere grad er hovedet end fysikken, de skal bruge. Det er altså ikke sådan, at piger ikke kan blive blikkenslagere på nogen måde, fordi det er for hårdt. Det kan de sagtens, spørgsmålet er mere, om de kan forblive i branchen.«

Er man i branchen overhovedet interesseret i at få piger ind?

»Ja, det er vi, men jeg vil tro, at der er mestre, som synes, det er svært. Der er mange ting, de skal forholde sig til. Skal vi have separate bade- og toiletforhold? Det har små kældermestre næppe mulighed for stille op med. Jeg har selv arbejdet sammen med piger på byggepladser, hvor vi fandt ud af det ved, at de

Jeg har selv arbejdet sammen med piger på byggepladser, hvor vi fandt ud af det ved, at de mødte før os andre og gik ned og badede og klædte om før tid. Så det kan sagtens lade sig gøre.»

mødte før os andre og gik ned og badede og klædte om før tid. Så det kan sagtens lade sig gøre.«

Gøres der noget for at fortælle pigerne, at det er et fag, de godt kan være i?

»Ikke ret meget, det skal indrømmes. DM i Skills er vel den lejlighed i løbet af året, hvor vi har mest kontakt. Pigerne ved typisk ikke helt, hvad de vil, men de tiltales af, at det er et bredt fag. Du kan jo blive alt. Fra én, der laver kobbærtårne, til én, der roder i kælderen. Du kan lave tekniske løsninger inden for vand, varme, gas, du har ventilationsområdet, hvor der er mangel på elever. Problemet er, at Teknisk Skole i Gladsaxe, fordi man ikke selv udbyder det som speciale, ikke er særligt flink til at oplyse de unge mennesker om, at ventilationsområdet

også er en mulighed, og at der er virksomheder her i hovedstadsområdet, som meget gerne tager dem ind, mens vi på det normale vvs-område har en håbløs mangel på lærepladser.«

Hvordan er fagets omdømme blandt pigerne?

»Der eksisterer mange forkerte forestillinger, kan man vist roligt sige. Selvfølgelig kommer du ud for at skulle montere et lokum, det gør vi alle sammen, men er det det, du skal leve af? Nej, der er det ikke. Det er de færreste opgaver, der har med den slags at gøre, men siger man, at man er vvs'er, så er det eneste folk tænker på, at det har noget med vandhaner og lokummer at gøre. På den led har vi vores image imod os.«

Hvis jeg sidder med en fornemmelse af, at branchen egentlig har det ret godt med at være et reservat for mænd, hvad siger du så?

»Det ved jeg ikke, om branchen har, men det er ikke et mantra for os, at der skal kvinder ind i faget. Folk skal sgu selv have lov at vælge, men skulle der være en pige, som søger en læreplads, vil der desværre nok være mange mestre, der siger nej tak ud fra den begrundelse, at det bliver for svært. Det sikre valg er

en dreng på 1,95 med fuldskæg allerede som 16 årig, sådan en stor, stærk én, der ikke går i stykker med det samme. Fordi det altid har været et mandsdomineret fag, er der også det med barsel. Hvis mester skal tage en kvinde ind, skal det være en på over 45 år, som er ude over den fødedygtige alder. Det er en del af problemet i forhold til at trække kvin-

Det sikre valg er en dreng på 1,95 med fuldskæg allerede som 16 årig, sådan en stor, stærk én, der ikke går i stykker med det samme

der til faget, selv om mestrene ikke vil indrømme det. Det er begyndt at blive bedre, men godt nok er det ikke endnu. Der er fortsat mestre, som flipper helt ud over, at deres mandlige ansatte har ret til orlov, når de får børn. 'Hvad ska' du, have 14 dages fædreorlov, hvad fanden skal du det for, er det ikke kællingen, der går derhjemme, lød det for nylig fra en harmdirrende mester, som jeg har fået fortalt om. Vi er i en manddomineret kultur, som det kommer til at tage lang tid at ændre, i hvert fald hvis arbejdsgiverne ikke er med på vognen. Siges skal det nu også, at der blandt kollegerne er dem, som nødigt vil have en pige med på en akkord.«

Kan vi konkludere, at gennembruddet for kvinder i vvs-branchen ikke er nært forestående?

»Ja, det kan vi nok godt. Det, vi savner, er den succesfulde historie om pigen, der har været vvs'er i 25 år, som stadig synes, det er sjovt arbejde, som ikke føler sig nedslidt og som ikke har ondt i kroppen, når hun står ud af sengen om morgenen. Det er den eneste måde, du over for andre kan vise, at det her godt kan lade sig gøre. Og at man ikke behøver at ligne en polsk bondekone, der en meter og tres over skuldrene, for at arbejde i faget. Vi har læredrenge, som er nogle små nips, og de kan sagtens klare sig, så selvfølgelig kan pigerne også, men mange af dem tror ikke selv på det. Bortset fra dem, der er fast besluttede på, at det er det her, jeg skal, og det er det her, jeg vil,« slutter Bjørn Due.

Pensionistklubbens udflugt til Sporvejsmuseet 9. oktober

I et lidt kedeligt gråvejr mødte de 58 deltagere frem i godt humør ved bussen, som skulle afgå kl. 09.00 præcis – som oplyst og indskærpet på det foregående medlemsmøde.

Desværre havde ikke alle været opmærksomme på afgangstidspunktet, så der blev lidt ekstra ventetid i bussen for flertallet af deltagerne. Den slags problemer bliver forhåbentlig ændret ved fremtidige arrangementer...

Ved disse udendørs udflugter spiller vejret jo en væsentlig rolle og på turen over Sjælland klarede det op og solen skinnede, da vi havde pitstop lidt uden for Roskilde.

Klokken 10.30 ankom vi til museet, hvor vi blev vel modtaget af nogle friske sporvognsfolk, der for øvrigt arbejder

ganske frivilligt med både vedligeholdelse og sporvognskørsel for de mange besøgende.

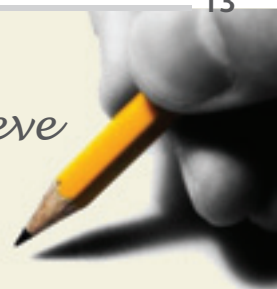
I to sporvognssæt gik turen ud gennem skoven med et stop ved endestationen og retur til udgangspunktet, hvor der var mulighed for at se og høre om de mange forskellige sporvognstyper gennem tiderne

Efter besøget på museet var der en kort køretur til Kudskehuset, hvor frokosten skulle indtages.

Der var lidt tumult ved ankomsten, da to selskaber indfandt sig samtidig på grund af trafikproblemer, men personalet fik sagen klaret med et smil, så frokosten kunne indtages til – næsten – alles tilfredshed.

Bestyrelsen er imidlertid opmærksom

Læserbreve

på, at det kan være lidt problematisk med buffet-arrangement, så måske skal vi i fremtiden bestille platter. Spørgsmålet tages op i bestyrelsen.

Madens kvalitet var der ikke noget at klage over og humøret var som sædvanlig højt, da bussen afgik med kurs mod Byggefagenes Hus på Lygten.

Der var tid til et enkelt pitstop på hjemturen.

Alt i alt en dejlig tur, der sluttede af i regnvej.

Referent: Bent Kühn

Kære sponsorer

Vi har i år fået mange sponsor-gaver til vores årsmøde i Svendborg, som vi har kunnet give til nogle meget glade VVS-lærlinge.

Gaverne/præmierne gav super motivation til alle landets VVS-lærlinge og gjorde vores årsmøde bedre og sjovere.

Sponsor-gaverne, store som små, er bl.a. givet spillerne i vores fodboldtur-

nering og til dem, der har gjort en stor indsats til årsmødet.

Ungdomsbestyrelsen i Rør og Blik København vil på vegne af lærlingene, der deltog til vores årlige landsdækkende møde, sige tak for alle de sponsorgaver, der er blevet givet.

Vi takker meget for at få lov til at uddele jeres sponsorgaver til dem, der mest fortjener det.

Vi holder et nyt årsmøde i 2014, og vi

vil se frem til endnu et godt samarbejde til denne begivenhed.

Vi takker vi for jeres super gode samarbejde til vores årsmøder.

*Rør og Bliks ungdomsbestyrelse,
København*

PS: Takken rettes til Bahco Danmark/SNA Europa, Brødrene A&O Johansen A/S Albertslund, BD Gentofte Mesterlodden og RIDGID Scandinavian A/S Karlslunde.

Klubkonference 2014

Rør og Blikkenslagernes Fagforening afholder klubkonference fredag d. 24. januar 2014 sammen med Malernes Fagforening.

Konferencen afholdes i Byggefagenes Hus Lygten 10 fra kl. 7.30 med morgenmad og slutter med middag fredag kl. ca. 17.00.

Det endelige program er endnu ikke på plads, men der vil være politiske oplæg med efterfølgende debat, opfølgning på overenskomst-situationen samt underholdning. Nærmere om programmet vil blive udsendt til de tilmeldte inden konferencen.

Tilmelding skal ske til Rør og Blikkenslagernes Fagforening ved at indsende tilmeldingen fra Utætheden eller på tlf. 35 83 24 22 hos Marianne.

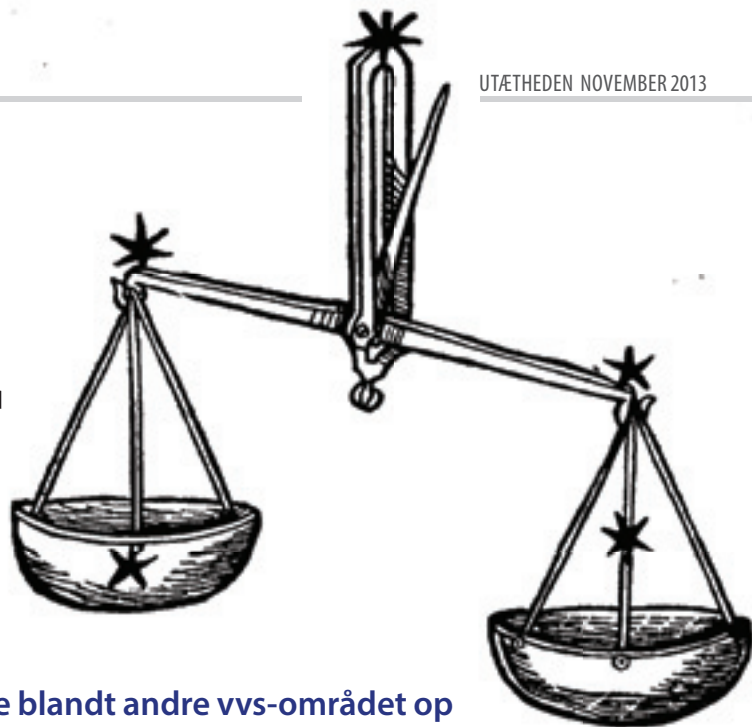
Der kan højst deltage tre fra hvert firma.

Navn:

Adresse:

Firma:

Ny lov om autorisationer er på vippen

Første behandlingen af lovforslag, som vil åbne blandt andre vvs-området op for andre end fuldt autoriserede virksomheder, viste, at der ikke umiddelbart er flertal for forslaget. Men den viste også, at et tvivlrådigt Venstre kan bringes til at stemme for, og så er flertallet hjemme.

■ **FAGET** Folketinget havde tirsdag 5. november 1. behandling af L 35 – forslag til lov om autorisation på el-, vvs- og kloakinstallationsområdet. Behandlingen blev af Tingets formand Mogens Lykketoft ringet ind klokken 13.59 og 1 time og 16 minutter senere ringet ud af Folketingets første næstformand Bertel Haarder, der midtvejs i behandlingen havde overtaget dirigentklokken fra Lykketoft.

Ved afslutningen af den ret livlige 1. behandling, som bød på interne, politisk-ideologisk ladede drillerier mellem partierne i blå blok – Liberal Alliance (LA) mod først Venstre og dernæst mod Konservative – kunne det konstateres, at lovforslaget ikke får nogen helt let gang gennem Folketinget.

Ordførerne for de tre regeringspartier, S, SF og Radikale Venstre, var sammen med Liberal Alliance, ene om at tilken-

degive uforbeholden støtte, men de fire partier kan ikke mønstre noget flertal.

Regeringens parlamentariske grundlag, Enhedslisten, meddelte, at man på det foreliggende grundlag vil stemme imod.

Det samme sagde ordførerne for Konservative og Dansk Folkeparti, at de ville gøre.

Det største af oppositionspartierne, Venstre, var sværere at blive klog på. Man er ikke umiddelbart positive, men det lå ligesom i kortere, at partiet sagtens kan ende med at stemme for forslaget til ny autorisationslov, som vil åbne el-, vvs- og kloakområdet op for andre end de, der i dag har privilegeret adgang til det.

Pluk fra 1. behandlingen

Kim Andersen, ordfører for Venstre: »Vi synes, at der er nogle positive ting i det

nye princip med delautorisationer, som kan være med til at lette nogle arbejdsopgaver inden for de her fag i såvel små byggeopgaver som større projekter. Men det er altså uhyre vigtigt, at vi sørger for, at man ikke, bare fordi man er delautoriseret, er sådan i anden klasse, hvad angår det faglige niveau. Man skal være lige så dygtig, som man havde en fuld autorisation.«

Joachim B. Olsen, ordfører for Liberal Alliance, i et spørgsmål rettet til Venstre: »Hvordan kan det, at flere mennesker får adgang til at udføre arbejde, som på grund af nogle privilegier, som er givet af staten, og som betyder, at der er nogle bestemte mennesker, som skal være autoriseret, gøre Danmark mindre liberalt?«

Kim Andersen i sit svar til Joachim B. Olsen: »Nu synes jeg, at spørgeren fra Liberal Alliance skulle begynde med at

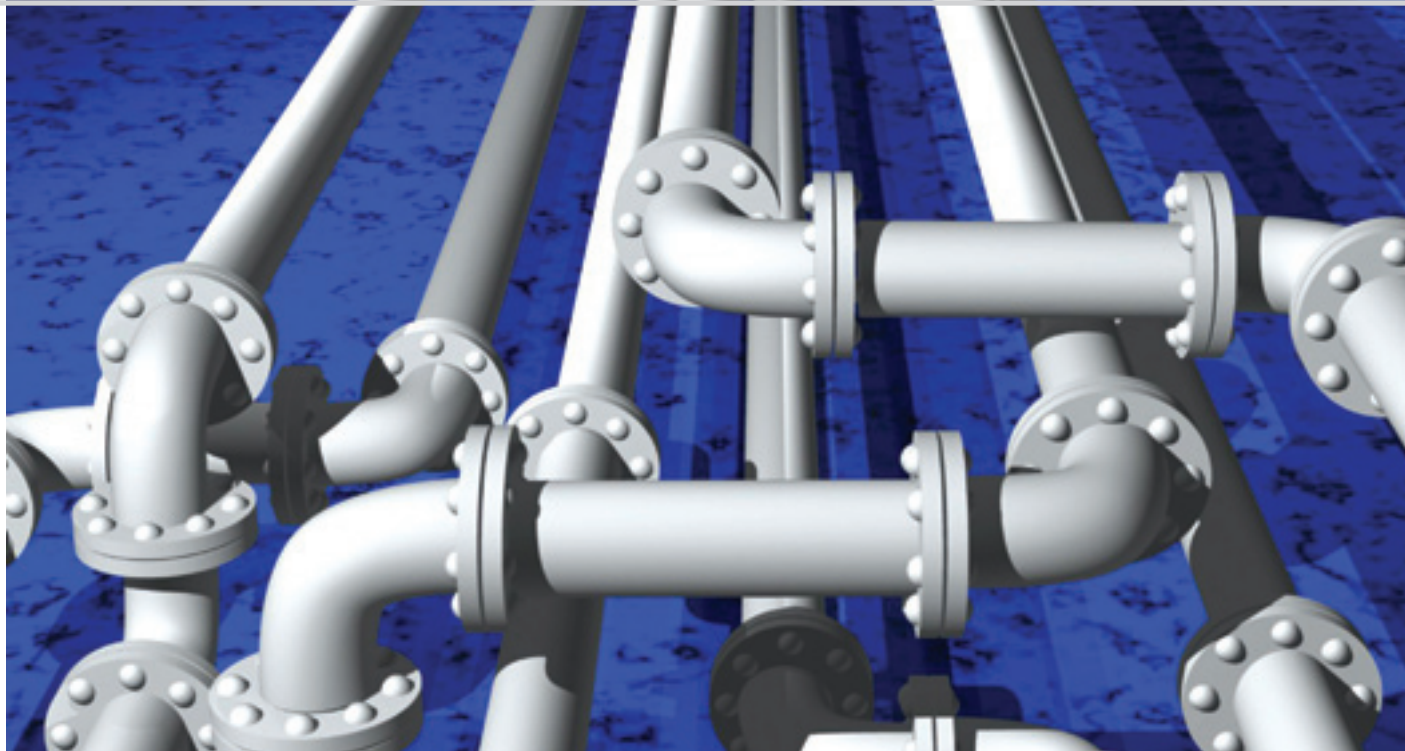
Andreas Steenberg, ordfører for Radikale

Benny Engelbrecht, ordfører for Socialdemokraterne:

Finn Sørensen, ordfører for Enhedslisten:

høre efter, hvad det rent faktisk er, jeg siger. Jeg taler ikke om et mere eller mindre liberalt Danmark – jeg svinger mig i det hele taget ikke op i de luftlag, som spørgeren forsøger at gøre. Jeg har en meget pragmatisk tilgang til det, og jeg har jo udtrykt, at vi er positive over for at forhandle det her videre med henblik på at nå et fornuftigt resultat. Vi skal forbedre konkurrencekraften og produktiviteten, men vi skal også sørge for sikkerheden både for forbrugerne og for de medarbejdere, der installerer tingene i vores huse.»

Joachim B. Olsen nok engang: »Når man laver et lovforslag, hvor man delvist liberaliserer nogle ting, så vil de, der er imod det, fordi de kommer til at opleve en lidt øget konkurrence, selvfølgelig bruge argumenter som sikkerhed osv. Sådan er det, hver eneste gang man prøver at liberalisere, og derfor overra-

sker det mig lidt, at et liberalt parti som Venstre falder så let for de argumenter.«

S, SF og Radikale for

Benny Engelbrecht, ordfører for Socialdemokraterne: »Lovforslaget vil medføre, at flere virksomheder fremover vil kunne udføre totalløsninger for forbrugerne. Det kan betyde færre arbejdsskift, mindre spild og bedre muligheder for lavere forbrugerpriser. Det øger med andre ord produktiviteten, og på den måde kan lovforslaget hjælpe med at løse de udfordringer, som installationsbranchen selv har identificeret. I øvrigt er det vigtigt at understrege, at for at få en de-
lauration skal virksomheden opfylde de samme krav, som de virksomheder, der har en fuld autorisation.«

Andreas Steenberg, ordfører for Radikale Venstre. »Hvis vi ser på de hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv, går

det særlig dårligt med produktiviteten i netop de erhverv. Der mangler konkurrence og dermed innovation. Det her lovforslag bløder lidt op på området for autorisationer, og derfor kan vi samlet set støtte det.«

Kristen Touborg, ordfører for SF: »Når ministeren efter forslaget eventuelle vedtagelse skal udarbejde de relevante bekendtgørelser, lægger SF afgørende vægt på, at ministeren vil tage de indspark med, der fokuserer på sikkerhed og ansvarsplacering, for vi skal naturligvis gå langt for at sikre fortsat betryggende og kontrollerbar installation ude hos forbrugerne. Med de bemærkninger kan SF støtte forslaget.«

Dansk Folkeparti og Enhedslisten imod

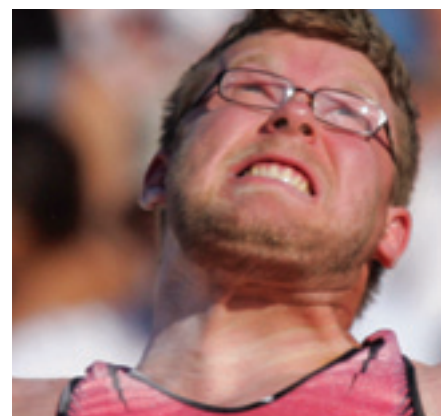
Hans Kristian Skibby, ordfører for Dansk Folkeparti: »Med netop de tre områder

Hans Kristian Skibby, ordfører for Dansk Folkeparti

Erhvervs- og vækstminister Henrik Sass Larsen

Joachim B. Olsen, ordfører for Liberal Alliance

el, vvs og kloak, hvor vi har en autorisationsordning, er det faktisk sådan, at vi kan se, at de her østeuropæiske virksomheder ikke med så stor lethed har kunnet vinde indpas på det danske arbejdsmarked. Det synes vi i Dansk Folkeparti er rigtig godt at man ikke har kunnet, og vi tror faktisk, at hvis den her lov bliver virkelighed, så vil det blive nemmere for udenlandske virksomheder at komme ind på de her arbejdsområder i Danmark med udenlandsk arbejdskraft i stedet for dansk, og det vil vi ikke være særlig glade for. På det foreliggende grundlag kan vi ikke støtte lovforslaget.«

Finn Sørensen, ordfører for Enhedslisten: »Vi tror, at man skal holde fast i, at elektrikerer nu er ham eller hende, der er bedst til at trække kabler, så de bliver trukket og lagt rigtigt. Jeg tror, vi skal overlade til mureren at lægge murstenene oven på hinanden, og til blikken-

slageren at skrue vandrørene sammen. Tingene hænger sammen inden for de nævnte processer, og det kræver omfat-

” **Lovforslaget vil medføre, at flere virksomheder fremover vil kunne udføre total-løsninger for forbrugerne. Det kan betyde færre arbejdskraft, mindre spild og bedre muligheder for lavere forbrugerpriser.**

Benny Engelbrecht, Socialdemokratiet

tende viden at gøre det rigtigt, også i forhold til noget, der kan se ud som li-gegyldige detaljer. Der er jo en grund til, at vi har indført det autorisationssystem, vi har. Og det er ikke for at beskytte bestemte erhverv mod konkurrence; det

er for at sikre en høj grad af sikkerhed i udførelsen af opgaverne, til gavn for forbrugerne. Vores konklusion er, at vi, som forslaget ligger her, vil stemme imod. Men vi vil selvfølgelig, ligesom Venstre også har meldt ud, gerne indgå i en dialog om, hvordan lovforslaget kan forbedres.«

Pingpong mellem Konservative og Liberal Alliance

Mike Legarth, ordfører for Konservative: »Der kan godt være, at hvis man gennemfører det her lovforslag, vil det give mere arbejde, men det kunne nemt være, at det er, fordi håndværkerne skal ud og reparere og rette op på de skader, der er sket, og så må ikke håbe, at der er døde i mellemtiden. Sådan kunne man også trække det op, og det er det, jeg vælger at gøre. Jeg synes, vi skal prioritere vores små håndværksmestre, vores små

Kim Andersen, ordfører for Venstre

Mike Legarth, ordfører for Konservative

Kristen Touborg, ordfører for SF:

firmaer, og for dem vil det ikke være en fordel, og derfor kan vi ikke umiddelbart støtte forslaget.»

Joachim B. Olsen, for en såkaldt kort bemærkning, der ikke blev så kort, men affødte en gang pingpong mellem ham og Mike Legarth: »Jeg noterer mig, at Det Konservative Folkeparti ønsker at beskytte visse brancher, som man måske har et tæt forhold til, og sådan er der forskel på politiske partier.«

Mike Legarth: »'Tæt forhold', siger hr. Joachim B. Olsen. Med hentydning til hvad? At vi som politisk parti har forkærlighed for erhvervslivet og de mindre virksomheders ve og vel, synes jeg da er en god sag, men der ud over er der ikke noget i det.«

Joachim B. Olsen: »Jeg forstår ikke, at man sætter det, at man vil beskytte bestemte brancher over den fri konkurrence, som man ellers hylder på alle andre områder. Men det er måske et udtryk for, at når vi kommer ned i det konkrete, ryger principperne i Det Konservative Folkeparti. Det synes jeg er dybt, dybt beklageligt og noget, man måske bør tænke en lille smule over.«

Mike Legarth: »Nu er det jo ikke hr. Joachim B. Olsen, der skal fastsætte principperne for Det Konservative Folkeparti. Det klarer vi heldigvis helt selv, vil jeg sige til hr. Joachim B. Olsen. Man har nogle synspunkter nede fra sin plads, og dem kan man forfægte herfra og til pinse. Det er helt i orden. Det Kon-

servative Folkeparti har bare en anden holdning til det, og jeg kan jo nævne et af høringssvarene, som jeg synes rammer plet. Det er fra DS Håndværk & Industri, der mener, at forslaget om delautorisationer vil forvirre forbrugerne, forringe det faglige niveau og på sigt betyde færre virksomheder med fuld autorisation, hvilket vil betyde mindre konkurrence og stigende omkostninger for forbrugerne. Det argument er jo vandtæt. Det er jeg faktisk enig i. Sådan kommer det til at gå:«

Ministeren: Venstre, vi finder en løsning

Erhvervs- og vækstminister Henrik Sass Larsen, der har fremsat lovforslaget, sluttede 1. behandlingen af med at rette en tak til de ordførere, som havde udtrykt støtte til forslaget, og undrer sig lidt over de, der ikke havde gjort det, ligesom han stillede Venstre i udsigt, at der nok skulle kunne findes løsninger på de ting i forslaget, som partiet havde det svært med.

Datoerne for forslagens 2. og 3. behandling var midt i november endnu ikke fastlagt. Det var heller ikke datoen for den offentlige høring om forslaget, som Venstre foreslog under 1. behandlingen og som Henrik Sass Larsen kaldte en god ide.

Sandsynligheden taler derfor for, at forslagens endelige skæbne først afgøres engang i løbet af måske det tidlige forår 2014. ■

Åbent brev

Kæden hopper af, Corydon

Kære Bjarne

Krav om kædeansvar har længe været højt på listen for fagbevægelsen, og vil også være det ved overenskomstforhandlingerne i 2014.

At bekæmpe social dumping er ikke bare en nødvendighed for at forsvare overenskomster og den danske model. Det er også et forsvar for velfærden og en sikring imod udnyttelse af underbetalt arbejdskraft. Så derfor hopper kæden af, Bjarne, når du går imod det krav, som både fagbevægelsen og ansvarlige politikere i kommunerne arbejder for.

Vi er derfor helt uforstående over for de meldinger, du har sendt ud om, at det ikke vil være godt for samfundet at indføre kædeansvar i forbindelse med finanslovsforhandlingerne. Den holdning kender vi fra arbejdsgiverne, men havde ikke forventet at møde den hos dig.

Med venlig hilsen

*Per Olsen, formand,
Dansk El-forbund København*
*Claus Westergreen, formand, 3F
Bygge, Jord og Miljø*

*Bjarne Petersen, formand, Rør og
Blikkenslagernes Fagforening*
*Erik Neerup, næstformand, 3F
Storkøbenhavn*

Svære OK-forhandlinger i vente

Når der snart igen skal forhandles overenskomst, vil arbejdsgiverne kræve værnebestemmelsen i rørprislisten fjernet. Medlemmerne vil formentlig møde kravet med afvisning, ligesom det skete ved OK 2012, fastslog Rør og Blik formand Bjarne G. Petersen i sin beretning.

I 2012 evnede Blik- og Rørarbejderforbundet og TEKNIQ ikke at blive enige om en overenskomst. Om det kommer til at gå anderledes ved de forhandlinger, som starter i januar, er et åbent spørgsmål. Selv om parterne endnu ikke har udvekslet krav, fremgår det af TEKNIQs hidtidige signalgivning, at arbejdsgiversidens ønske om at få gjort op med værnebestemmelsen i rørprislisten, som fik forhandlingerne i 2012 til at bryde sammen, på ny vil blive ført frem – og igen have noget nær ultimativ karakter.

På den baggrund konstaterede Bjarne G. Petersen, at forhandlingerne om ny overenskomst ikke bliver nemmere end sidst.

»Vi vil selvfølgelig afsøge de muligheder, der nu engang er, og agere efter de krav, modparten møder op med. Godt nok bliver det ikke nemt, men der er ingen som helst grund til at smide håndklædet i ringen på forhånd. Men indrømmet: Risikoen for at havne i samme situation som i 2012 er absolut til stede, så vi må håbe på og arbejde for, at vi som forbund kan stå sammen om at fastholde værnebestemmelsen, fordi den er så afgørende vigtig for os,« sagde Bjarne G. Petersen, idet han henviste til de dårlige erfaringer, der er begyndt at melde sig på områder, hvor der er givet mulighed

for, at overenskomstens bestemmelser kan fraviges til fordel for lokalt aftalte ordninger.

»I starten skete der sådan set ikke det vilde, men efterhånden kan vi se resultaterne dukke op rundt omkring. I overenskomsten står, at hvis virksomheden og tillidsmanden kan blive enige, så kan man lave anderledes aftaler, men uanset om der er tillidsmænd eller ej, er der masser af firmaer, som går ind og laver ordninger, som adskiller sig fra det, der er aftalt i overenskomsten. Noget af det, der er blevet sat særlig fokus på, er zonepengebestemmelserne. Ikke fordi de er særligt fantastiske, men for arbejdsgiverne er de åbenbart en torn i øjet, og sådan vil man stille og roligt forsøge og ændre de resultater, vi over årene har fået indskrevet i overenskomsten, til noget, der er af væsentlig ringere karat, end det vi har i dag,« sagde Bjarne P. Petersen, og fortsatte:

»Giver vi efter for presset på os for at opgive værnebestemmelsen på prislisterne, så vil vi komme i fuldstændig samme situation. Det viser sig garanteret ikke lige her og nu og på én gang, men over tid vil det sætte sit præg på indtjeningen inden for branchen. Når man dertil tager i betragtning, hvilke arbejdsopgaver, der ligger og venter i 2014, 15 og 16, hvor der startes en lang række store offentlige sygehusbyggerier, kommer vi, hvis værnebestemmelsen ikke mere findes, til at se slumpakkorder, der er fuldstændigt uoverskuelige for enhver.«

Voksende uvilje mod kollektive aftaler

At arbejdsgiverne er i gang med at udvikle en stærk uvilje mod den kollektive overenskomst, mente Bjarne G. Petersen at se bekræftet i nedstående citat fra TEKNIQs strategiplan, kaldet 'Vision 2022'

Det er afgørende, at branchen går væk fra, at alle skal have samme timeløn. Mange opgaver i vvs-branchen kan løses billigere og lige så godt af andre. Medarbejderne skal knyttes tættere til den enkelte virksomhed, så der skabes et stærkere fællesskab om at styrke den enkelte virksomheds udvikling. Samtidig er der behov for at belønne dem, der leverer de komplekse løsninger, der giver høj værdi for kunden. Branchen skal udvikle overenskomsterne, så der bliver bedre mulighed for at aftale lokale og individuelle vilkår. Det skal for eksempel være muligt at aftale en jobløn. Branchens prislister skal moderniseres, så der opnås et konkurrencedygtigt prisniveau og akkordplanerne ændres fra at være en ret til at være en mulighed, der kan anvendes, hvor det er mest hensigtsmæssigt. Desuden skal virksomhederne blive dygtigere til at lede og i højere grad tage ledelsesretten tilbage og ikke overlade driftsledelsen til akkordholder, det kræver at virksomhederne bliver dygtigere til proces og driftsledelse især på mellemløsniveau. Endelig skal kulturen blandt medarbejdere og virksomhed ændres, så kollektivismen bliver mindre fremherskende.

»Jeg er godt klar over, at det, der har givet os den overenskomst, vi har i dag, er vores sammenhold. Det vil arbejdsgiverne nu have gjort op med til fordel for mere individualisme, og man må jo sige, at de på en række områder allerede er kommet igennem med det. Desværre er det blevet meget almindeligt med individuel timeløn. Det er den absolut ikke blevet bedre af. Der er givetvis enkelte, som synes, at de har fået bedre vilkår, men for langt hovedparten er de blevet ringere.«

Betinget tilslutning

Vision 2022 planens tre hovedmålsætninger – højere produktivitet, højere

kompetenceniveau og højere prestige – kunne Bjarne G. Petersen godt tilslutte sig, men ikke betingelsesløst.

»Der er ikke tvivl om, at der vil blive overladt væsentligt mere teori og teknik til os, end det, der hidtil har været indeholdt i vores arbejdsopgaver, og det skal vi selvfølgelig være klædt på til at klare. Men det skal ikke være sådan, at der er nogle enkelte få, som kan få en uddannelse, der gør, at de kan udføre svære tekniske løsninger, mens resten skal gå rundt som en slags arme og ben folk, der laver de simple ting til en væsentlig lavere løn.«

At branchens prestige skal øges, kan vi vel kun være enige i. Der er ikke nogen tvivl om, at det ville være til gavn for os alle, hvis vi slap af med titlerne lokumsmekanikere, swimmingpool-re-

gulatører og hvad der ellers har været sat på os af navne. For det er jo ikke sådan, vores uddannelse ser ud i dag. Der bliver stillet endda meget store krav til de unge, som går ind til en vvs-uddannelse, og det skal de selvfølgelig også honoreres efter, når de er færdige. Tanken om, at man bare skal specialisere sig, er ført ud i livet inden for nogle fagområder, men snæver specialisering sikrer jo ikke den enkeltes beskæftigelse. Vi er bedst tjent med at være så bredt funderet som muligt. Det er det eneste, som kan sikre en et helt og fuld arbejdsliv, mente Bjarne G. Petersen.

Social dumping

Formanden for Rør og Blik noterede som noget positivt, at det efterhånden er gået op for en del politikere, at social

dumping er et stort problem – og at der tillige bliver handlet på den erkendelse. Men, påpegede han også, der er meget endnu at gøre. Blandt andet skal skat, politi og arbejdstilsynets kontrolindsats blive mere effektiv, ligesom fagbevægelsen ved de kommende overenskomstforhandlinger skal slå et slag for indførelsen af kædeansvar, så virksomheder ikke ansvarsløst kan sælge deres entrepriser til uorganiserede og underbetalende firmaer.

»Dermed er dog ikke alt på plads og i orden. Et af de tilbageværende problemer er, at selv om en virksomhed har overenskomst, så har den stadig mulighed for at ansætte arbejdskraft, primært udenlandsk arbejdskraft, til en væsentlig lavere løn, end det, der er gennemsnittet inden for branchen. Hvis vi nu tager det vvs-firma, som får til opgave at være med til at bygge kæmpesygehuset i Hillerød, og den beslutter sig for at ansætte tyskere til at udføre arbejdet, så er der intet til hinder for, at det bliver til en løn på 118,54 kroner i timen. Det er, hvad jeg vil kalde et eksistensminimum. Ja, jeg vil sige, at almindelige mennesker ikke kan eksistere for en sådan løn. Alle ved det godt, også politikerne, og det er præcist derfor, at de folk, der har lavtlønsjob, har mulighed for at få boligsikring, forhøjet børnetilskud, friplads og så videre, hvilket jo er at sammenligne med et indirekte arbejdsgivertilskud. Ikke desto mindre går de selvsamme arbejdsgivere og politikere rundt og siger, at lønnen i Danmark er for høj. Det harmonerer jo ikke, det her. Det kan ikke være rigtigt, at man skal leve af statsubsidier. Der er ikke nogen, der siger, at vi alle sammen kan bo i store huse og have flere biler, men det burde være sådan, at man kan eksistere for den løn, man tjener, og det kan man ikke, hvis man er på mindsteløn,« slog Bjarne G. Petersen fast. ■

Utæthedens fremtid til diskussion

»Der er ingen planer om at lukke vores udmærkede blad Utætheden,« slog Rør og Blik formand Bjarne G. Petersen fast, efter at have orienteret generalforsamlingen om nylige tildragelser, som ellers godt kunne give indtryk af, at det gik den vej.

Forbundets Medieudvalg har således været kaldt sammen for at drøfte udgivelse af et fælles fagblad for hele organisationen, det vil sige forbundet og dets fire kredse/fagforeninger, herunder Rør og Blik København.

Bestyrelsen i Rør og Blik har på baggrund af mødets forløb vurderet det redaktionelle spillerum, man fik stillet i udsigt i det fælles blad, som værende så snævert, at det ikke umiddelbart er interessant for fagforeningen at indgå i projektet.

»Fra forbundets side blev der lagt op til, at hver kreds per udgivelse kunne få to til fire sider, hvor de kunne bringe meddelelser, mødeindkaldelse og

optrykke regnskaber og den slags. Som udgangspunkt ville det være forbundets redaktionelle og fagpolitiske linje, der var gældende, og vi ville ikke have mulighed for selv at lave artikler eller for, bare som eksempel, at anbefale medlemmerne at stemme nej til et overenskomstresultat, forbundet mente, de skulle stemme ja til,« sagde Bjarne G. Petersen.

Selv om Utætheden tilsyneladende får lov at bestå, er det ikke givet, at alt omkring bladet vedbliver med at være som hidtil.

»Vi har i bestyrelsen diskuteret mediestrategi og i den forbindelse overvejet, hvad der var at vinde ved at nøjes med fire i stedet for seks årlige udgivelser af Utætheden og bruge de sparede ressourcer på at udsende elektroniske nyhedsbreve med hyppige deadlines, oplyste formanden, der lovede, at eventuelle forslag til ændringer vil blive forelagt generalforsamlingen.

»Min personlige opfattelse er, at vi skal bevare Utætheden. Bladet er fagforeningens ansigt ud ad til, det er den eneste kanal, hvor igennem vi når ud til samtlige medlemmer, og så er det i øvrigt mit indtryk, at de aller fleste tager godt imod bladet,« sagde Bjarne G. Petersen.

Lille underskud vendt til pænt overskud

Regnskabet for årets seks første måneder skulle efter budgettet have udvist et underskud på 60.762 kroner. Det gjorde det ikke, det udviste i stedet et overskud på 237.943 kroner.

Denne ret betydelige forskel på forventninger og realiteter beror på en blanding af sparsommelighed og indtægter, der har overgået det forventede.

Ekstra-indtægterne i runde tal: Opmåling (+ 80.000). Renter (100.000). Andre, herunder bod fra arbejdsgivere (40.000).

Mindre-udgifter: Administration (- 40.000). Faglige udgifter (- 100.000).

Forventningerne til udviklingen i økonomien, sådan som de fremgår af det vedtagne budget for 2014, er indtægter på 10 millioner og udgifter på 9,9 millioner kroner. Blandt budgettets vigtigste forudsætninger er, at der, i øvrigt for fjerde år i træk, ikke sker nogen kontingentstigning, at medlemstallet ikke kommer under 1830 og at valgte og ansatte i fagforeningen for tredje år i træk ikke får nogen lønstigning.

Bestyrelsen for Rør og Blik - minus Jørgen Hansen og Max Nissovs-Johannsen, som ikke var til stede, da billedet skulle tages. Fra venstre. Kasper Sørensen, Allan Leegaard, Bjørn Due., Bjarne G. Petersen, Jimmi Hakmann Nielsen, Brian Jørn Marker og Henrik Juul Rasmussen.

To nye i bestyrelsen

Som erstatning for Jonas Lauritzen og Henrik Baltzer Weibull, der ikke genopstillede til bestyrelsen, valgte generalforsamlingen Brian Jørn Marker og Kasper Sørensen. Der ud over blev Max Nissovs Johannsen genvalgt til bestyrelsen. Det samme gjorde formand Bjarne G. Petersen og faglig sekretær Henrik Juul Rasmussen.

Ud over de fem, som opnåede valg på generalforsamlingen, består bestyrelsen af Allan Leegaard og Bjørn Due, begge

faglige sekretærer, samt Jørgen Hansen og Jimmi Hakmann Nielsen.

Til bestyrelsen er desuden knyttet en repræsentant for Rør og Blik Ungdom, og det er i den kommende såvel som det var det i den foregående valgperiode Jeff Reuter.

Generalforsamlingen genvalgte desuden Vagn Larsen som revisor og fanebærer, mens Leif Iwanouw og Knud Immertreu blev valgt til at fortsætte som stemmetællere.

Rør og Blik mister medlemmer – dog til vennerne

VVS-firmaer ude på Sjælland er skrappe til at skaffe sig opgaver inden for Valby Bakke. Godt for dem, men ikke så godt for Rør og Blik.

Det, der nemlig sker, når et sjællandsk firma opererer i København og ansætter københavnske vvs'erne, er, at Rør og Blik skal aflevere svenden til den kreds under Blik- og Rørarbejderforbundet, hvor firmaet hører hjemme, i dette tilfælde altså Blik og Rør Sjælland.

Overflytninger af den slags har der siden oktober sidste år i nettalt været 30

af, og det er en del af forklaringen på, at medlemstallet i Rør og Blik København i perioden faldt med 36 – fra 1913 til 1877.

»Det er vi ikke så glade for, selv om det selvfølgelig havde været værre, hvis tilbagegangen skyldtes, at pågældende medlemmer havde meldt sig ud eller var gået til en af de gule fagforretninger,« sagde Bjarne G. Petersen, som så frem til, at de københavnske firmaer begynder at gøre sig bedre gældende på egen hjemmebane.

Rør og Blik storleverandør af OK-krav

Rør og Blik København og fagforningens medlemmer er leverandør af omkring halvdelen af de lidt over 100 forslag til forbedringer, som er sendt frem til Blik- og Rørarbejderforbundet forud for overenskomstforhandlingernes start med henblik på prioritering og finpudsning.

Forslagene vedrører, hvis ikke samtlige af overenskomstens paragraffer, så i hvert fald et meget bredt udsnit af dem. Det er mange gengangere imellem. Der er uindfriede forslag, som har hobet sig op i den efterhånden lange periode, hvor overenskomstforhandlingerne ikke har rigtig har givet noget.

»Hovedtemaerne er bedre opsigelsesvilkår, højere mindsteløn og en eller anden form for ansættelsesgaranti til nyudlærte. Hvordan kravene præcist skal lyde, er der delte meninger om. Nogen, især servicesvende, synes, at det, der er brug for, er en forlængelse af opsigelsesvarslet, mens andre foreslår, at man skal gå efter en forhøjelse af fra-trædelsesgodtgørelsen. Tilsvarende nuancer er der, når det gælder mindstelønkravet. Her går skillelinjen mellem dem, der peger på, at servicetillæg skal reguleres, og dem, der foretrækker en forhøjelse af den overenskomstfastsatte mindsteløn på 108,65 kroner i timen. Parterne er dog enige om, at reguleringen/forhøjelsen skal være klækkelig,« sagde formand Bjarne G. Petersen på generalforsamlingen.

Medlemsudvikling	Oktober 2012	Oktober 2013
Svende (fuldt betalende)	1913	1877
Svende (kun a-kasse)	105	112
Efterløn	72	54
Lærlinge	299	277
Ledige	154	145

**RØR OG BLIK
KØBENHAVN**

JULETRESFEST

**SØNDAG 8. DECEMBER
KL. 12.30 - 16.00
LYGTEN 10, 2400 NV**

VEL MØDT!

**PRIS:
10 KRONER PR. VOKSEN
20 KRONER PR. BARN.**

**BILLETTER SÆLGES I FAGFORENINGEN
FRA TORSDAG 14. NOVEMBER
HOS SUSSIE I STUEETAGEN,
MEN KAN OGSÅ BESTILLES PÅ TELEFON 3583 2422**

**PROGRAM:
LEVENDE JULEMUSIK
JULEMANDSBESØG
GLOGG OG ÆBLESKIVER
GØGL OG TRYL
GODTEPOSER
KONKURRENCER
FOR BØRNENE**

Nedsat kontingent til ledige og syge

Arbejdsløse og sygemeldte medlemmer i kategori A, det vil sige fuldt betalende ordinære medlemmer, kan søge om nedsat kontingent hver gang de uafbrudt har været ledige eller sygemeldte i en periode på 17 uger. For at være omfattet af ordningen skal man have aktuelt A-medlemskab af Rør og Blik (Kreds København) i

mindst et halvt år. Først herefter tæles de 17 uger.

Der vil rent teknisk blive tale om en fritagelse for kredskontingent i 50 dage svarende til 550 kr. Nedsættelsen gælder fra ansøgningen er modtaget og bevilget.

Ansøgningen skal være skriftlig enten på nedenstående formular, der

fremover vil være i hvert nummer af Utætheden, eller på mail til fagforeningen på kbh@blikroer.dk.

På ansøgningen skal medlemmets navn, personnummer og startdato for ledighed/sygeperiode fremgå. Ved ansøgning på grund af sygdom skal foreligge dokumentation.

Ansøgning om nedsættelse af fagforeningskontingent efter 17 ugers uafbrudt ledighed eller sygdom. Ved ansøgning på grund af sygdom skal foreligge dokumentation.

Navn:

Personnummer:

Startdato for ledighed eller sygeperiode:

Sendes til Rør og Blik, Lygten 10, 2400 Kbh. NV eller på mail: Kbh@blikroer.dk

Nye pladser

Firma	Arbejdspladsen	Arbejde
Jeudan Servicepartner Henriksen & Jørgensen	Borgergade 24 Juliane Marie Vej (Rigshospitalet)	Renovering Nybyg
Engelgaard VVS Teknik IMS Wicotec/Kirkebjerg Wicotec/Kirkebjerg	Fiskedamsgade 2 Folketinget-Christiansborg Maglebjergvej 2 Novo – Måløv	Renovering Ombygning Ombygning VVS

Ny arbejdsmiljø-repræsentant

Firma	Arbejdsmiljørepræsentant
Erik Schmidt VVS Rebo ENCO VVS IMS – København R.G. Schjoldager & søn Peter Warberg Løvgreen Kirkebjerg	Christian Mogensen David Hemmingsen Kasper Sørensen (ekstern) Nick Wiederkvist Wander Bjarne M. Larsen Kristian Bialik Zimling Iwan Zabinski

Nye tillidsrepræsentanter

Caverion
Jørgen Hansen

Henriksen & Jørgensen
Peter Egede Hansen

Peter Waberg Løvgreen
Alexander Vang

R.G. Schjoldager & Søn
Jan Madsen

Din gode historie

Ring/skriv idéer og forslag til Utætheden.
Kontakt journalist Ivan Enoksen på 3583 2422 eller iver@blikroer.dk

Åbningstider

Fagforeningen

Mandag-onsdag: 8.00-16.00

Torsdag: 8.00-17.00

Fredag: 8.00-14.00

Telefon: 3583 2422

A-kassen

Mandag: 9.00-11.30

Tirsdag: 9.00-11.30 og 15.00-16.30

Onsdag: Lukket

Torsdag: 9.00-11.30 og 15.00-16.30

Fredag: 9.00-11.30

Rådgivningen ved Annette Kappel

Mandag 08:00 – 14:30

Onsdag 08:00 – 11:00

Torsdag 08:00 – 17:00

Efterlønsklubben

Efterlønsklubben holder møde på Lygten kl. 10.00 **første mandag i hver måned**, bortset fra i juni, juli og august.

A-klubben

Møde hver mandag kl.10.00 i Byggefagenes Hus

KALENDER

Bestyrelsesmøder

04. december 2013

14. og 15. februar

08. april 2014

Generalforsamling

29. april 2014

Tillidsmandsmøder

Indkaldes efter behov under OK-forhandlingerne

Døde

211046	Børge Christian Thomsen	30.08. 2013
210536	Poul Frede Larsen	21.09. 2013
100734	Leif Tommy Nielsen	07.10. 2013
110930	Leif Juhl Christiansen	12.10. 2013

To undtagelser fra reglen

■ **TEMA** Rikke Hansen og Gerd Christensen på 35 og 47 år er del af en succeshistorie. Den handler om undtagelsen fra reglen. Reglen om, at byggefag ikke er noget for kvinder, mens undtagelsen er malerfaget, hvor 25 procent af udøverne er af hunkøn.

Utætheden løber på de to i Byggefagernes Hus på Lygten, som lægger lokaler til et møde i firmaklubben hos Jeudan Servicepartner. Gerd Christensen og Gitte Hansen er henholdsvis formand og sekretær for klubben, som tæller 32 bygningsmalere.

Rikke Hansen, der er udlært i 1999: »Hvorfor jeg blev maler? Jeg var skoletræt, gymnasiet sagde mig ikke noget, så jeg kom på EFG. I løbet af basisåret

fandt jeg, blandt de muligheder, der var at vælge imellem på bygge og anlægslinjen, ud af, at malerfaget var det, der tiltalte mig mest, og at det nok også var der, jeg egnede mig bedst, eftersom jeg ikke var ret vild med matematik.«

Gerd Christensen, der er udlært i 1986: »Det var lidt et tilfælde, at jeg blev maler. Jeg havde besluttet, at jeg skulle være tømrer og havde også fået en læreplads, men firmaet krakkede, og så stor jeg der. Dengang syntes jeg, at det var surt, men siden har jeg ikke fortrudt, at jeg endte med at tage malervejen.«

Utætheden vil vide, om det har været let at være kvinde i et trods alt traditionelt mandefag.

Svaret, som de er enige om, er, at det hen ad vejen er blevet lettere. Begge synes, at der indtrådte en betydelig ændring af kollegernes og arbejdsgivernes holdning til dem, da de rundede de 30.

»Jeg tror, de tænke, okay, når hun nu mener det med at være maler alvorligt, så fortjener hun også vores respekt,« siger Gerd Christensen.

»Jeg vil sige, at ligebehandlingen af mænd og kvinder i vores fag har vundet meget frem de i løbet af de seneste 10 år,« føjer Rikke Hansen til. ■

Se også tema om kvinder i byggefagene side 7-12